

<https://www.skogskunskap.se/skota-lovskog/om-lov/vara-lovtrad/ask-fraxinus-excelsior/>

Ask (Fraxinus excelsior)

Asken har en stark ställning i den nordiska folktron. Världsträdet Yggdrasil som omslöt både gudarnas och människornas boningar var en ask.

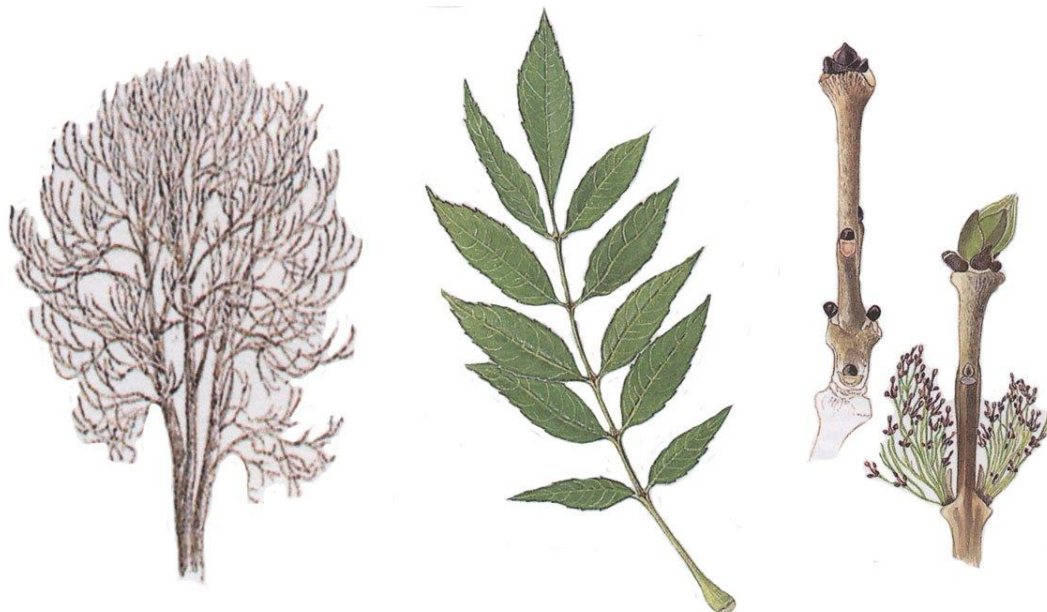

Ask med hängen (Fraxinus excelsior)

Bild: Plepl2000, GNU Licence.

Den första mannen, kallad Ask, skapades av Oden, Ve och Vile ur ett träd de fann på stranden. Asken kallas ibland Kungsträdet, då den kommer sist till sommarens fest. Vuxna askar brukar ha den senaste lövsprickningen bland de svenska lövträden. Den är ett vanligt gårds- och vårdträd.

Utseende

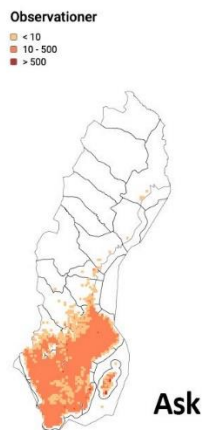

Ask (*Fraxinus excelsior*) med blad, knoppar och hängen. Bild Bo Mossberg från Den nordiska Floran.

- Asken kan bli över 30 meter hög med en rundad krona och båglikt uppåtriktade grenar.
- Asken är parbladig med uddblad. Bladen och skotten sitter alltid i par, på motsatta sidor om skottet.
- Asken blommar på bar kvist. Han- och honblommor sitter oftast på olika individer, men det finns även tvåkönade blommor.
- Askens mörka, kraftiga och motsatta knoppar kan knappast förväxlas med något annat trädslag.

Utbredning

Asken växer naturligt upp till södra Värmland och nordost längs Dalälven. Den är det tredje vanligaste ädla lövträdet i Sverige med ungefär 4-5 miljoner kubikmeter fördelade på 10.000 hektar. Den största förekomsten är i de tre sydligaste landskapen samt öster om Vänern och på Gotland.

Observationer av ask från [Artfakta](#), SLU Artdatabanken. Flera källor ligger bakom utbredningskartorna, men en viktig källa är Artportalen, där både allmänhet och experter rapporterar in observationer.

Ståndort

Asken växer framför allt på skogsmark i Götaland, och oftast i blandning med andra ädla lövträd. Asken växer bäst på fuktiga, kalkrika marker med djupt jordlager och högt pH, gärna med rörligt grundvatten. Det är inte lönt att odla ask på sur vanlig skogsmark, styva leror eller torrare marker. Asken får normalt ett djupt rotsystem och är därför stormtåligt.

Virke

Askvirke. Foto Hans Fryk.

Ett hållfast och dekorativt träslag

Asken tillhör våra mest värdefulla inhemska träslag. Virket är lättbearbetat och rakspräckt, oavsett om du bearbetar det för hand eller i maskin.

Asken är ett mönsterexempel för de bandporiga träslagen. Vårveden har stora kärll medan sommarveden är finporig. Det ger ett mycket dekorativt mönster, speciellt hos virke med stående årsringar och hos svarvad fanér. Splintveden varierar från gulvit till ljusbrun.

Asken bildar ingen äkta kärnved, men en mörkfärgad falsk kärna. Den kallas olivask och förekommer ofta på äldre träd. Missfärgningen, den falska kärnan, beror ofta på klimatet och är trädets reaktion på extrem kyla eller torka. Det kan också vara fråga om svampangrepp i den levande veden. Beror mörkfärgningen på klimatet påverkas inte vedens egenskaper, medan ett svampangrepp leder till sämre hållfasthet.

Virket kan inte tävla med ek i fråga om varaktighet, men kan tryckimpregneras utan problem. Veden har dock dålig resistens mot insekter.

Mångsidig användning

Asken kan användas på många sätt. Hårdheten och segheten gör att det, tillsammans med hickory, är det bäst lämpade träslaget för trädgårds- och sportredskap som utsätts för stora påfrestningar. Bandyklubbor, racketar, gymnastikredskap, bågar, spjut, skidor och kälkar är exempel på vanliga användningsområden.

Virket går bra att svarva och är lätt att böja efter ångbasning. Den hyvlade ytan har en matt glans och blir efter lackering hård och tålig. Asken används massivt eller som fanér till möbler, inredningar och golv. Även vackra böjda handtag till promenadkäppar och paraplyer liksom ledstänger till trappor tillverkas av ask.

Brinner bra

Askved har goda bränsleegenskaper, inte minst för att träet torkar snabbt. Veden brinner dessutom bra även om den är så gott som rå. Asken är användbar som cellulosaråvara för både sulfit- och sulfatmassa, men idag är det ovanligt att den säljs som massaved.

I äldre tider användes ask till verktygsskaft, kastvapen (på isländska heter det "askir", vilket betyder spjut), hjul, ekrar och sadelträ. Det var också vanligt att träden hamlades för att ge foder till djuren.